

עובדיו כנוער

הגזירה, והנה מכריזה הממשלה על תוכנית "לעקר" בכלל את תוספת היוקר, והקפיא את השכר.

פוליטיקאי ציני יכול לברך את שר-האוצר על תימרון מוצלח זה. מומחה ללוחמה פסיכולוגית יכול להעניק לו אות-הצטיינות. אבל מי שמאמין בהגינות אלמנטרית ביחסים בין אדם לאדם, נאלץ לסתום את נחירי אפו.

ומדינאי מעל שעור-קומה — אילו היה כזה בקרבנו — היה מנענע בראשו בראגה ומוזהיר: זה ייגמר ברע. כי אי-אפשר לרמות את כל האנשים כל הזמן.

★ ★ ★

כ' המדינאי אינו רמאי, ורמאי לא יהיה לעולם מדינאי. כי זהו דבר והיפוכו — בניגוד לדעת רבים ותמימים.

רמאי יכול לשכנע אדם, וציבור שלם, לעשות מעשה המזיק להם, מבלי שירגישו בכך. כשמתגלה להם התרמית, במאוחר, ייזתרו בפני התרמית הבאה.

מנהיג יכול להלהיב אדם, וציבור שלם, להעמיד את טו-בת הכלל מעל לטובה אישית חולפת, להקריב בעיניים פקוחות הנאות של היום למען בניין של מחר.

הוא מרומם את בני-האדם, עוזר להם להתרעלות מעל לעצמם. הוא יוצר את האווירה המלהיבה את הבריות להביא מרצון קורבן. הוא נוטע בלב אומה שדמה את הרצון להיחלף למאמץ גדול — אם להגנה על הגבול, אם להצלת הכלכלה, אם התיקון פני החברה.

איך?

מאז בריאת העולם ועד היום קיימת רק שיטה אחת של מנהיגות: הדוגמה האישית, ההליכה בראש.

★ ★ ★

פ' רשת תוספת-היוקר פבליטה את ההבדל התהומי בין שיטות המנהיג ושיטות הרמאי. בין מנהיגות ה' הולכת בראש לבין עסקנות הפועלת בדרך סתר-מכר.

המדינה זקוקה למיצע-חירום של הבראה כלכלית. בין השאר, יש צורך להקטין את הוצאות העבודה המושקעת ביחידת-יצור.

אפשר להשיג זאת בשתי דרכים מנוגדות: עליית הורדת רמת-המחיה של העובד, גיילת תוספת-היוקר, הפרת הסכם. זוהי השיטה הקלה לשלטון, כפי שהוכח החודש.

או עליית העלאת פרייה-העבודה של העובד, דים, המנהלים והמעבידים. זוהי השיטה הקשה.

השיטה הראשונה אינה מחייבת אלא תחבולות מחוכמות, כדי להוליך את הבריות שולל, צעד אחרי צעד.

השיטה השנייה מחייבת את הכישר להלהיב, להחדיר מאות-אלפים ברצון נחוש להתמסר למשימה לאומית עליונה.

השיטה הראשונה משאירה אחריה מישקע של התמרמרות וציניות. לכן היא העכיר עוד יותר את יחסי העבודה, תוריד בהכרח את פרייה-העבודה, תהרוס כל חשק להתיאמן — ובסופו של דבר תזיק לאין-שיעור יותר מכל ה' תועלת החולפת הכרוכה בה.

השיטה השנייה תיצור סביבה מעגלים מתרחרי בים של התרוממות הרוח, אקלים חדש של התעוררות לאומית, של אמון מחודש.

השיטה הראשונה היא בלתי-מוסרית, אנטי-מוסרית. היא הורסת כל שריד של אמון ומוסר — מוסר ציבורי, מוסר עבודה, מוסר ממלכתי.

השיטה השנייה היא מוסרית — ועל כן היא בונה ויוצרת.

היא אפשרית רק במדינה שמהגינה מוכנים לשמש מופת אישי בכל מעשיהם, בהתנהגותם הציבורית, בטיב החלטותיהם. מדינה שממשלתה אינה דורשת מן הוולת את אשר אין היא מתכוונת להגשים בעצמה. מדינה שבה מילה היא מילה, הבטחה היא הבטחה, והסכם הוא הסכם.

בקיצור: אין היא אפשרית במדינה בה שולטת ממשלה כמו במדינת ישראל בשנת 1966.

שנקבעה עלידי הממשלה — אותה ממשלה שקבעה כי לא יקבלו פיצוי עובד ההתייקרות שכאה באשמת הממשלה?

תקציב המדינה לא יתמוטט בגלל טיולי השרים לפאריס, אפילו כשהם גרים במלונות היקרים ביותר ואוכלים ב' מסעדות המפוארות ביותר. התקציב כבר התנפח לסכום של 4.6 מיליארד לירות, וכמה רבבות ל"י הן כמו טיפות במבול.

אולם השאלה היא שוב: האם השרים צריכים לנסוע לפאריס דווקא שעה קלה אחרי שהם עצמם תובעים מן האזרחים, בקול חנוק מרוב התרגשות, להביא קורבן למען המולדת?

★ ★ ★

כ' כוד להיות יוכוח לגיטימי על הצורך בהקפאת תוספת-היוקר. אף שאני שולל לחלוטין הקפאה זו, מטעמים כלכליים ואחרים, איני מכחיש שיש כפי הדוגלים בה כמה וכמה טענות הגיוניות.

אך יוכוח ככלי לחוד — וצורת-הביצוע לחוד. אי-אפשר לדבר על גניבת תוספת-היוקר. כי כאן היה שוד לאור היום — כנסיכות ציניות המעוררות סלידה.

לפני שנה היתה מערכת-בחירות. כל מפלגות הממשלה הנוכחית התחייבו קבל עם ועדה להגן על תוספת-היוקר עד טיפת-הדם האחרונה.

בשנה שקדמה לבחירות הועלו המשכורות של סוגי

עובדים מסויימים ב-20 ואף ב-40 אחוזים. מי שדרש קיבל.

מי שהאמין לממשלה והודיין בסבלנות — נדפק.

אך נגמרה ספירת הקולות, התחילה הממשלה לערער את כל רמת-המחירים בארץ. הממשלה היא שהלכה בראש כל ההתייקרויות. כדי לממן תקציב מנופח, שעלה על קורמו ב-15%, העלתה שורה שלמה של מיסים ותשלומים, ובכך נתנה את הדחיפה המכרעת לגלגל הייקור.

כשהתייקרות הגיעה לשיאה, הכריזה שאסור לשלם את תוספת-היוקר, שבאה לפצות את השכירים על ייקור זה, בהתאם לחוקה חתום הקיים מזה עשרים שנה. הוכרז ב' קול-קולות כי זהו צעד חד-פעמי, וכי לא יעלה על דעת איש לפגוע בעקרון תוספת-היוקר כשלעצמו, ובתשלום הבא.

האבטלה הגוברת, ה"מיתון", המישק הדו-פרצופי של מפ"ם, שברו את התנגדות העובדים. הם נפלו קורבן ל' מלחמה הפסיכולוגית, ולא לחמו על המגיע להם לפי ה' הסכם החתום.

והנה, אך עבר התאריך של תשלום התוספת

המלצר! עוד בקבוק שמפניה, בבקשה! — ובכן, ביחס לתוספת-היוקר, זה לא יכול להימשך ככה. המשק לא יכול לעמוד בזה.

אתה צודק בהחלט, פיניה. — היי, גארסון, אין לך בקבוק יותר טוב? — צריכים לקבוע כבר עכשיו שלא נשלם בינואר. בכלל יש להקפיא את השכר.

בהחלט, אבל מה יגידו החברה של מפ"ם, אה? — תודה, מלצר, זה בסדר.

בשבוע הבא הם גם כן יהיו כאן בפאריס, או תוכל להשפיע עליהם. מה עם הדתיים? — אין בעיות איתם. ניתן להם עוד חוק כשרות. — גארסון, אני רוצה להזמין. ובכן, תריסר שבלולים, כן אסקארגו, ואחר-כך חזיר-בר בין. מה תקח? זה על חשבון המשרד שלי.

תודה, אותו הדבר. — כן, לדתיים יספיק חוק-כשרות. אכן לא יתערב.

אכן? טוב שאתה מזכיר לי. — לחיים, יין מצויין, מה? — לאבן צריכים לתת 70 אלף לירות לשיפוץ הבית. הוא בסדר. אתמול השגריר שלו סידר לי כאן מסיבת-קוקטייל.

שמע, זה היה משהו מיוחד. איזה משקאות! איזה סנדר וויציים! — ובכן, אני יכול לסמוך עליך, מה? אם לא נוריד את רמת-המחיה ב-12%, המשק ירד לטמיון.

אתה יכול לסמוך עלי. בתנאי שגם מפ"ם תשתוק. מפ"ם? הה'ה'ה'ה! גארסון, עוד חצי תדיסר צדפים, מין אכסטרא, סיל'ופליי.

★ ★ ★

כ' ה, בערך, נציירה השבוע התוכנית הכלכלית החדשה של ממשלת ישראל בעיני האזרח.

כולם יתקנו את החגורה — אבל השרים יבקרו במשמרות בפאריס, יגורו בבת-יהמלון המהודרים ביותר, ויעמדו על כך שיערכו להם מסיבות-קוקטייל מפוארות, על השבון המדינה.

אנשים יוטסו מסביב לעולם, כדי לעזור לראשי-המדינה לחבר את נאמיהם. מטוסים ישופצו במאות אלפי לירות, כדי לאפשר תחבורה נוחה לשרים. את המטוסים ימלאו, בכל נסיעה, בפרוסקציונרים שונים ומשונים, עד המקום האחרון, כדי להבטיח ניצול מלא.

אלפים מטיילים על השבון המדינה באוניות צי"ם. ואחרי ששם גובר האסון הכלכלי ומפסיקים את הטיולים, ממשיכים לטייל על חשבון המדינה באל-על.

תוספת-היוקר לא תשולם — אבל כבתי ה' שרים, ייערכו, על השבון המדינה, שיפוצים בסכומים של רבבות לירות.

וכל זה באחירה של "מיתון" ו"ריסון", כאשר כל דובר ממשלתי הראוי-לשמו מטיף לנו להקט את החגורה, כש' מתכננים את "עיקור" תוספת-היוקר, כשנוספים אלפי מוב' טלים תוך חודש אחד, כשלבעלי-משכנתאות פוחת השכר ועולה הריבית.

בקיצור — כאשר הממשלה, ממרומי דירתה המשופצת, בין נסיעה דנסיעה לעיר-האורות, אומרת לאזרח: הדק את החגורה, עבוד יותר, קבל פחות, ותר על הנאות החיים, לטיבת המדינה הנתונה בצרה!

★ ★ ★

ג' גאל ארון אמר, לא מכבר, כי הממשלה הנוכחית היא האמיצה ביותר מבין כל הממשלות שהיו עד כה בישראל.

ואני אומר: בראבו עליך, יגאל. הפעם קלעת ישר לבול. רק ממשלה אמיצה מאד תעז להתנהג כך.

ואולי אין המושג "אומץ-לב" תואם תכונה זו. אולי מוטב להשתמש במונחים כגון חוסר-דמיון, אטימות לב, אוישות, ציניות.

או מושג בסיסי עוד יותר: חוסר מנהיגות.

★ ★ ★

א' ין עיני צרה, חלילה. בריית-השרד של שר-החץ. אין ספק שהוא זקוק לדירה כזאת. ואם הדירה מונחת, מן הדין שיתקנו אותה.

השאלה הגדולה היא: האם זה צריך להיע' שות בדיוק ברגע שרכבות דיירים אחרים במדינה אינם יודעים מניין לקחת את הלירות הדרושות כדי לשלם את העלאת שכר-הדירה,